

државе прати и бирократизација свих других организованих друштвених и политичких скупина јер је професионално чиновништво, односно стручно управљање, нужност и државног и друштвеног живота. Тај стручни, професионални (бирократски) елемент државне и партијске организације је нужно зло, нешто са чиме морамо да се помиримо, без чега не може нормално да функционише ни једна организована целина – политичка или државна организација. У прилог такве бирократије је својевремено био и наш Слободан Јовановић када је увиђао нужност бирократског елемента у држави, с тим да се противио да он освоји целу државу јер би бирократија тада постала њеним господарем и не би нико тада могао да је контролише. Умерено чиновништво је онај горњи слој без кога се ни једна држава не може културно развијати и такво гледиште је данас преовладало у односу на улогу и значај бирократског елемента у свакој организацији. Тако R. Michels закључује да се по угледу на организацију државе која захтева многобројну и рашчлањену бирократију нешто слично догађа и са странком у којој се такође развија страначки бирократизам и издваја једна олигархија, преуски круг управљача који у датом тренутку могу да супротставе интересе странке демократским интересима маса. Оваква упозорења су корисна и за сваку странку (и државу) да не би склизнула у живо благо бирократизма и претворила се у секту која је сама себи циљ, а не средство за остваривање политичких интереса демократског друштва. Зато је важно да у политичкој странци (и свакој другој организацији) не завлада у потпуности бирократска рутина и формализам, да бирократски елемент не превлада у потпуности у њиховој организацији и не доведе до испољавања оних негативних последица и тенденција које су с правом критиковали сви искрени противници бирократизма, претераности бирократског на штету демократског елемента организације. Свака политичка странка подразумева организацију, постојање унутрашње структуре и изграђених односа и веза како између чланства, тако и самог чланства и руководећег кадра. Истина, партија у ширем смислу не мора да се идентификује са организацијом и тада подразумева припадништво одређеном политичком и идејном покрету који окупља и активира људе око заједничких тежњи, идеја и проблема њиховог друштвеног и политичког живота. Но уобичајено је, када се говори о странци, да се има у виду да је то организација (а не удружење) која је постављена на одређеним принципима и има своју организациону структуру и изграђеност. Унутрашња организација странке произилази из њене функције и улоге њених практичних циљева и задатака али зависи и од